

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Beaty Miničovej a členov senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Ľubomíry Kúdelovej, v právnej veci navrhovateľa: **C., a. s. so sídlom F., IČO: X.,** zastúpený advokátom JUDr. Ing. Ľ. N., so sídlom B., proti odporcovi **1./ M. P. nar. X., bytom N.** v konaní zastúpený opatrovníčkou A. H., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Nitra, odporkyňi **2./ S. F., nar. X., bytom V.,** odporcovi **3./ Ing. K. K., nar. X., bytom N.** zastúpený advokátkou JUDr. V. Š. so sídlom N. a odporkyňi **4./ Ing. A. F. nar. X., bytom B.,** zastúpená Mgr. L. K., advokátom so sídlom B., **o zaplatenie 777 290,- Sk (25 801,30 €) s prísl.,** na dovolanie odporkyne 4./ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26 Cob 78/2008-295 zo dňa 11. septembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporkyne 4./ **z a m i e t a.**

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Nitre rozsudkom č. k. 20 Cb 5/1999-267 zo dňa 01. 02. 2008 rozhodol tak, že zaviazal odporcu 1./ zaplatiť navrhovateľovi sumu 777 290,- Sk Sk s 23% úrokom

z omeškania ročne od 08.09.1999 do zaplatenia a trovy konania vo sume 98.079,- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu voči odporcom 2./, 3./ a 4./ súd zamietol a konanie v časti úroku z omeškania 23% ročne zo sumy 777 290,- Sk od 17. 06. 1998 do 07. 09. 1999 zastavil. Súčasne zaviazal navrhovateľa zaplatiť odporcovi 3./ náhradu trov konania v sume 96 366,50 Sk a odporcovi 4./ náhradu trov konania v sume 78 787,50 Sk k rukám ich právnych zástupcov, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcyni 2./ náhradu trov konania nepriznal.

Z vykonaného dokazovania zistil, že právny predchodca navrhovateľa ako veriteľ uzavrel dňa 12. 12. 1997 s odporcom 1./ ako dlžníkom úverovú zmluvu č. 445974 1, na základe ktorej navrhovateľ poskytol odporcovi 1./ úver vo výške 730 000,- Sk s dohodnutou úrokovou sadzbou 19% ročne, ktorý sa odporca 1./ zaviazal uhradiť spolu s úrokmi. Úver bol odporcom 1./ čerpaný dňa 29. 12. 1997. Odporca 1./ sa zaviazal splácať úver v pravidelných mesačných splátkach vo výške 25 000,- Sk vždy k 16. dňu v mesiaci, počnúc februárom 1998. Pre prípad omeškania s platením úveru, resp. úrokov boli v zmluve dohodnuté sankčné úroky vo výške 3% + 1% nad základnú úrokovú sadzbu. V úverovej zmluve bolo dohodnuté zabezpečenie pohľadávky z úveru, a to ručením, ktoré prevzali odporcovia 2./, 3./ a 4./ vo forme aktívnej solidarity. Odporca 1./ úver riadne nesplácal, ani napriek viacerým upomienkam, a preto navrhovateľ vyzval na zaplatenie aj odporcov 2./, 3./ a 4./ ako ručiteľov. V priebehu konania navrhovateľ zobral návrh v časti úroku z omeškania 23% ročne zo sumy 777 290,- Sk od 17. 06. 1998 do 07. 09. 1999 späť, na základe čoho konajúci súd s odkazom na ustanovenie § 99 ods. 1, 2 O. s. p. konanie v tejto časti zastavil. Vykonaným dokazovaním konajúci súd zistil, že odporcovia 2./ až 4./ podpísali ručiteľský záväzok na poskytnutý úver. Odporca 3./ vypovedal, že po výzve navrhovateľa na zaplatenie nesplateného úveru, zaplatil sumu 220 000,- Sk, ktorú navrhovateľ započítal na úroky 23% (19% + 3% + 1%) z nesplateného úveru za dobu od 17. 06. 1998 do 07. 09. 1999. Odporcovia 3./ a 4./ namietali počas konania platnosť ich ručiteľského záväzku, nakoľko sa nejedná o ručenie so zákonnými náležitosťami.

Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že poskytnutie úveru odporcovi 1./ navrhovateľ preukázal, a tiež preukázal aj výšku žalovanej sumy, na základe čoho zaviazal odporcu 1./ zaplatiť navrhovateľovi sumu 777 290,- Sk s 23% ročným úrokom z omeškania od 08. 09. 1999 do zaplatenia s poukazom na § 497 a nasl.

Obch. zákonníka. Žalobu voči odporcom 2./, 3./ a 4./ súd zamietol, pretože v konaní nebola preukázaná ich povinnosť plniť, keďže ručiteľský záväzok, ktorý bol obsiahnutý v zmluve o úvere zo dňa 12. 12. 1997, platne nevznikol. Zákonná povinnosť odporcov 2./, 3./ a 4./ plniť z iného právneho dôvodu v konaní preukázaná nebola. Súd v tomto smere poukázal na ust. § 546 Občianskeho zákonníka a zároveň na ust. § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k odporcom 2./, 3./ a 4./ súd uviedol, že je potrebné vychádzať z toho, že ručenie uvedených odporcov malo byť dohodnuté len ako súčasť zmluvy, teda obsiahnuté v petite zmluvy. Zo zmluvy však vyplýva, že jej text bol podpísaný odporcom 1./ ako dlžníkom, odporcami 2./, 3./ a 4./ ako ručiteľmi, až potom podpísal zmluvu navrhovateľ ako veriteľ. Z toho vyplýva, že hlavný záväzok plynúci zo zmluvy o úvere medzi navrhovateľom a odporcom 1./ ako dlžníkom neexistoval v čase, keď mali odporcovia 2./, 3./ a 4./ prevziať na seba ručiteľský záväzok ako vedľajší záväzok. Tejto skutočnosti nasvedčuje to, že podpisy odporcov 2./, 3./ a 4./ sa nachádzajú pod podpisom odporcu 1./ ako dlžníka a nad podpismi osôb oprávnených konať za navrhovateľa.

O trovách konania v prospech úspešných účastníkov súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací na odvolanie navrhovateľa rozsudkom zo dňa 11. 09. 2008 č. k. 26 Cob/78/2008-295 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, tak, že odporcovia v 1. až v 4. rade sú povinní zaplatiť navrhovateľovi sumu 777 290,-- Sk s 23% úrokom z omeškania ročne od 08. 09. 1999 do zaplatenia a trovy konania vo výške 98 079,-- Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť ostatných odporcov. Odporcov v 2. až v 4. rade zároveň zaviazal zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 46 632,- Sk, ktoré sú povinní zaplatiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa, do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť ostatných odporcov.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z predmetného usporiadania jednotlivých podpisov ešte nevyplýva, žeby predmetná úverová zmluva bola aj v tomto poradí podpísaná. Takúto skutočnosť súd za preukázanú nemal a z vykonaného dokazovania táto skutočnosť nevyplývala, keď ani jeden z odporcov si nevedel spomenúť na časovú súvislosť

umiestňovania jednotlivých podpisov na predmetnú úverovú zmluvu. S poukazom na ust. § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka a ust. § 304 ods. 2 Obchodného zákonníka, odvolací súd konštatoval, že časová postupnosť umiestňovania jednotlivých podpisov na úverovú zmluvu nemá za následok neplatnosť ručiteľského prehlásenia, pretože z obsahu celej úverovej zmluvy vyplýva jednak záväzok veriteľa poskytnúť odporcovi v 1. rade ako dlžníkovi úver v uvedenej výške a tiež vôľa odporcov v 2., 3. a 4. rade poskytnúť za predmetný úver ručenie. Súd na námietku odporkyne vo 4. rade, týkajúcu sa neplatnosti úverového vzťahu z dôvodu, že navrhovateľ nepreukázal, či osoby, ktoré úverovú zmluvu za veriteľa podpísali, boli oprávnené v mene veriteľa aj konať, poukázal na § 16 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého podnikateľa zaväzuje aj konanie inej osoby v jeho prevádzkarni, ak nemohla tretia osoba vedieť, že konajúca osoba na toto nie je oprávnená. Odvolací súd dospel k záveru, že na strane odporcov v 2., 3. a 4. rade došlo k platnému vzniku ručiteľského záväzku vo vzťahu k uvedenej úverovej zmluve, a z toho dôvodu súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania vec nesprávne právne posúdil.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala v zákonnej lehote odporkyňa v 4. rade Ing. A. F. dovolanie a navrhla dovolaciemu súdu napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na nové konanie. S poukazom na ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. namietala, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a tiež, že rozhodnutie súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Odňatie možnosti konať pred súdom dovolateľka vidí v tom, že jej nebola poskytnutá možnosť účasti na výsluchu odporkyne v druhom rade, ktorý vykonával Okresný súd Poprad. Obsah tohto výsluchu mohol podľa dovolateľky významným spôsobom ovplyvniť rozhodnutie súdu vo veci samej. Súd nesprávne právne posúdil vec tým, keď dospel k záveru, že dovolateľka prevzala podpisom na listine nadpisanej ako Úverová zmluva zo dňa 12. 12. 1997 ručenie za úver, poskytnutý odporcom v prvom rade. Dovolateľka uvádza, že svojím podpisom chcela prejaviť vôľu a prevziať záväzok, že pre prípad, že bude úverová zmluva platne uzatvorená medzi navrhovateľom a odporcom v prvom rade, osobitným ručiteľským vyhlásením prevezme ručenie za splnenie povinnosti z úverovej zmluvy odporcom v prvom rade. Ďalej namietla platnosť a účinnosť úverovej zmluvy, z dôvodu, že listina, predložená v konaní, bola podpísaná zo strany navrhovateľa neznámymi osobami a tiež, že táto listina nebola za jej prítomnosti zo strany navrhovateľa podpísaná a nebol jej vydaný ani rovnopis. Namietla tiež sumu uplatňovanú navrhovateľom v konaní z dôvodu, že táto obsahuje bankové poplatky

(napr. poplatky za vedenie účtu, poplatky za upomienku a pod.), ktoré nie sú zákonným príslušenstvom pohľadávky navrhovateľa podľa predloženej Úverovej zmluvy a tiež fakt, že z dokazovania nevyplývalo, že by dňa 12. 12. 1997 bola úverová zmluva za prítomnosti všetkých účastníkov podpísaná, naopak takýto dôkaz nebol zo strany navrhovateľa v konaní nikdy predložený.

K dovolaniu sa vyjadril odporca v 3. rade a uviedol, že rozhodnutie prvostupňového súdu považuje za správne a navrhuje rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zrušiť a vec vrátiť na nové konanie.

Navrhovateľ sa k predmetnému dovolaniu vyjadril v tom zmysle, že sa stotožňuje s právnym názorom Krajského súdu v Nitre a navrhuje dovolanie zamietnuť, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 26 Cob/78/2008 je správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania včas (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal dovolanie podľa ust. § 242 ods. 2 písm. c/ O. s. p. a dospel k záveru, že dovolaniu nie je možné vyhovieť.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na to, že odporcovia v 1. až 4. rade tvoria nerozlučné spoločenstvo účastníkov podľa § 91 ods. 2 O. s. p. a v tomto prípade sa rozhodnutie súdu vzťahuje na všetkých spoločníkov (odporcov v 1. až 4. rade) spoločne, dovolací súd nebol podľa § 242 ods. 2 písm. c/ O. s. p. viazaný rozsahom dovolacích návrhov a napadnutý rozsudok preskúmal nad rámec dovolacích návrhov.

Podľa § 546 Občianskeho zákonníka, dohodou účastníkov možno zabezpečiť pohľadávku ručením. Ručenie vzniká písomným vyhlásením, ktorým ručiteľ berie na seba voči veriteľovi povinnosť, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí dlžník.

Podľa § 303 Obchodného zákonníka, kto veriteľovi písomne vyhlási, že ho uspokojí, ak dlžník voči nemu nesplnil určitý záväzok, stáva sa dlžníkovým ručiteľom.

Podľa § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka, prejav vôle sa vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ak tento úmysel bol strane, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy.

Podľa § 16 Obchodného zákonníka, podnikateľ zaväzuje aj konanie inej osoby v jeho prevádzkarni, ak nemohla tretia osoba vedieť, že konajúca osoba na to nie je oprávnená.

Podľa § 120 ods. 1 O. s. p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 132 O. s. p., dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 122 ods. 2 O. s. p., ak je to účelné, možno o vykonanie dôkazu dožiadať iný súd alebo vykonať dôkaz mimo pojednávania. Účastníci konania majú právo byť prítomní na takto vykonávanom dokazovaní. Súd oboznámi účastníkov s výsledkami dokazovania na pojednávaní okrem konania podľa § 115a a § 153a ods. 4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že navrhovateľ po čiastočnom späťvzátí návrhu (v časti úroku z omeškania zo sumy 777 290,-- Sk v sadzbe 23% ročne od 17. 06. 1998 do 07. 09. 1999) žiadal, aby súd uložil odporcom v 1. až 4. rade zaplatiť mu sumu 777 290,- Sk s 23% ročným úrokom z omeškania za čas od 08. 09. 1999 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania.

Je nesporné, že S. a. s., B., uzavrela s odporcom v 1. rade, dňa 12. 12. 1997 Úverovú zmluvu č. 445974 1, predmetom ktorej bol záväzok sporiteľne poskytnúť odporcovi v 1. rade M. P. úver vo výške 730 000,-- Sk s úrokovou sadzbou 19 % ročne (+3% nad určenú úrokovú sadzbu pri splátkach nesplatených v lehote a +1% nad určenú úrokovú sadzbu v prípade vymáhania celého zostatku úveru) s lehotou splatnosti do januára 2002. Predmetný úver bol zabezpečený ručiteľským záväzkom odporcov v 2. až 4. rade, obsiahnutým v úverovej zmluve. Keďže dlžník nedodrжал úverové podmienky a dlh nesplácal riadne a včas, veriteľ odstúpil od zmluvy o úvere a žiadal vrátiť nesplatenú časť úveru s príslušenstvom.

Námietku dovolateľky, že svojim podpisom na listine nadpísanej ako Úverová zmluva nevyjadřila svoju vôľu zaručiť sa za záväzky odporcu v 1. rade považuje dovolací súd za neopodstatnenú, nakoľko v zmysle § 546 Občianskeho zákonníka, § 303 Obchodného zákonníka a § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka došlo zo strany odporcov v 2., 3. a 4. rade k platnému prevzatiu ručenia za splatenie úveru poskytnutého S. S., a. s., keďže prejav vôle sa vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ak tento úmysel bol strane, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy. Ručiteľia tiež svojim podpisom na predmetnej úverovej zmluve potvrdili, že boli oboznámení s obsahom ručiteľského záväzku (čl. III ods. 1 písm. a/ Úverovej zmluvy), berú na seba povinnosť uspokojiť pohľadávku sporiteľne (pôvodného navrhovateľa), ak ju neuspokojí dlžník (odporca v 1. rade). Pre úplnosť treba dodať, že na platnosť ručiteľského záväzku sa nevyžaduje osobitné, samostatné ručiteľské vyhlásenie, ktorým odporkyňa v 4. rade chcela prevziať ručenie za splnenie povinnosti z úverovej zmluvy tak, ako uvádza vo svojom dovolaní a je v zmysle citovaných ustanovení zákona upravujúcich ručenie postačujúce osobitné vyhlásenie ručiteľského záväzku uvedené priamo v úverovej zmluve.

Dovolací súd neakceptoval ani námietku dovolateľky, ktorou namietala, že Úverovú zmluvu podpísali v pobočke navrhovateľa odporcovia v 3. a 4. rade, pričom však za ich prítomnosti listina zo strany navrhovateľa nebola podpísaná a tiež že zo strany navrhovateľa bola podpísaná neznámymi osobami, ktoré v konaní neboli identifikované. V zmysle § 16 Obchodného zákonníka, podnikateľa zaväzuje aj konanie inej osoby v jeho prevádzkárni, ak nemohla tretia osoba vedieť, že konajúca osoba na to nie je oprávnená. Takisto, ani časová následnosť umiestňovania jednotlivých podpisov nemá za následok neplatnosť ručiteľského

záväzku. V konaní bolo preukázané, že odporcovia v 2. až 4. rade vedeli o tom, že poskytujú ručenie za predmetný úver, ako to aj vyplýva z obsahu článku III. bod 1. písm. a/ úverovej zmluvy. Dovolací súd s poukazom na § 120 ods. 1 O. s. p. konštatuje, že dovolateľka na preukázanie svojho tvrdenia, že zmluva dňa 12. 12. 1997 všetkými účastníkmi podpísaná nebola, nepredložila žiaden dôkaz, z ktorého by vyplývalo, že zmluva v tento deň naozaj podpísaná nebola, resp., že bola podpísaná v iný deň. Dovolací súd pri hodnotení dôkazov (§ 132 O. s. p.) vychádzal z predloženej listiny (predmetnej Úverovej zmluvy) a z tvrdení účastníkov konania. Zo zápisníc z uskutočnených pojednávaní vyplýva, že ani jeden z odporcov si nepamätal, či pri podpisovaní Úverovej zmluvy bol na nej už nejaký iný podpis. Dovolací súd na základe uvedeného mohol vychádzať iba z predložených dôkazov a dospel k záveru, že Úverová zmluva dňa 12. 12. 1997 všetkými účastníkmi konania podpísaná bola.

Dovolací súd sa taktiež nemôže stotožniť s námietkou dovolateľky, týkajúcou sa bankových poplatkov zahrnutých do žalovanej čiastky, ktoré podľa dovolateľky nie sú zákonným príslušenstvom pohľadávky navrhovateľa podľa predloženej Úverovej zmluvy. V zmysle čl. II. ods. 2, druhá veta Úverovej zmluvy, sa občan(ia) zároveň zaväzuje(jú) zaplatiť sporiteľni poplatky za jednotlivé úkony súvisiace s poskytnutím a správou úveru podľa sadzobníka vydaného sporiteľňou, platného v čase spoplatňovania úkonu. Z úverovej zmluvy teda vyplýva, že pohľadávku veriteľa, ktorá bola zabezpečená podľa čl. III ods. 1 písm. a/ Úverovej zmluvy ručením, tvorí nielen samotný úver s dohodnutou úrokovou sadzbou, ale i vyššie uvedené poplatky.

Dovolací súd poukazuje zároveň na skutočnosť, že neprizvaním dovolateľky k výsluchom odporkyne v 2. rade, vykonaným Okresným súdom v Poprade, dovolateľke nebola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže s výsledkami výsluchov súd prvého stupňa riadne ostatných účastníkov oboznámil, čo vyplýva i zo zápisnice z pojednávania Okresného súdu v Nitre zo dňa 11. 05. 2007 (č. 1. 199). Dovolateľka teda mala možnosť sa k výsluchom odporkyne v 2. rade riadne vyjadriť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny, a preto dovolanie odporkyne v 4. rade podľa ust. § 243b ods. 1 O. s. p. ako nedôvodné zamietol.

O trovách dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že navrhovateľovi trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 28. októbra 2010

JUDr. Beata Miničová, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová